

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA****Codi:** 42998**Nom:** Raó d'estat i democràcia**Cicle:** Màster Universitari Oficial**Crèdits ECTS:** 5**Curs acadèmic:** 2025-26**TITULACIONS**

Titulació	Centre	Curs	Període
2136 - Màster Universitari en Ètica i Democràcia	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	1	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
2136 - Màster Universitari en Ètica i Democràcia	Ciutadania i democràcia en un món global	OPTATIVA

COORDINACIÓ

CANTARINO SUÑER MARIA ELENA

RESUM**Objectius**

- Anàlisi del fenomen de la "Raó d'Estat" des d'una perspectiva genètica i crítica.
- Reconstrucció historicocrítica de les interpretacions sobre la doctrina de la "Raó d'Estat".
- Reflexió sobre la justificació o les justificacions que des de diversos àmbits (ètic, polític i jurídic) poden argumentar sobre l'existència o persistència de la "Raó d'Estat" en societats democràtiques.
- Anàlisi de casos concrets i fenòmens particulars de la "Raó d'Estat" en les democràcies actuals.
- Formar l'alumne en les capacitacions necessàries per afrontar els objectius conceptuals i metodològics propis de la matèria d'anàlisi.

Contingut

Des d'un context més ampli, el de la problematització de la relació entre "ètica i política", s'analitza l'origen de la "Raó d'Estat" i l'evolució d'aquesta teoria o doctrina fins als nostres dies. Per això, en primer lloc, s'estudia l'elaboració de la "raó d'Estat" en els segles XVI i XVII analitzant els textos més significatius de l'època (Maquiavel, Botero, Rivadeneira). En segon lloc, es considera el desenvolupament i la interpretació d'aquesta teoria fins al segle XX (Meinecke, Croce, ...). En tercer lloc, es revisa el debat hagut sobre aquesta a Espanya a mitjans dels anys noranta fins als nostres dies per contextualitzar el problema de la raó d'Estat

a l'actualitat. L'objectiu o la finalitat és posar en relleu els límits de la racionalitat política i el problema de la praxi política en les democràcies actuals: per què la pràctica política de l'Estat democràtic de Dret no ha acabat amb les actuacions de la "mala i falsa" raó d'Estat i quines són les diverses formes en què aquesta pot revestir i transformar-se per fer-se "bona i veritable" en un context democràtic. Així mateix, s'analitzen temes i casos que ens porten a qüestionar si els actes admissibles segons la teoria clàssica i la contemporània de la raó d'Estat tenen la seva pròpia racionalitat interna que els justifica i quins són els problemes que es plantegen d'ordre polític, jurídic i moral.

que els justifica i quins són els problemes que es plantegen d'ordre polític, jurídic i moral.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

2136 - Màster Universitari en Ètica i Democràcia

Comprendre críticament el caràcter de permanència i historicitat dels valors morals i democràtics, així com els diversos corrents i tendències per encarnar-los, tant a nivell nacional com internacional, amb una referència especial a l'ètica del desenvolupament.

Conèixer i aplicar els drets fonamentals i d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones, els principis d'igualtat d'oportunitats i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat i els valors propis d'una cultura de la pau i de valors democràtics.

Conèixer i saber utilitzar els models de racionalitat pràctica i l'argumentació moral i política.

Conèixer les distintes teories de la ciutadania i la democràcia, així com les qüestions estretament lligades a aquestes, com ara interculturalitat, desenvolupament humà, justícia global i ètica cívica.

Participar en debats i discussions, dirigir-los i ser capaços de resumir-los i extraure d'ells les conclusions més rellevants.

Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.

Projectar sobre problemes concrets els seus coneixements i saber resumir i extractar els arguments i les conclusions més rellevants per a la seva resolució.

Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autòdrida o autònoma.

Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats

amb la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.

Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Maquiavelo

2. Botero

3. Razón de Estado

4. Razón de Estado y Democracia

5. Ética y Política

6. Razón de Estado y razón cívica

7. Política, Derecho y razón de Estado

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Tutories	3,40
Teoria	43,40
Seminari	3,40
Total hores	50,20

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	5,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	15,00
Estudi i treball autònom	40,00
Preparació de classes	0,00
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	15,00
Total hores	75,00

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia d'ensenyament-aprenentatge requereix un seguiment i una participació activa al llarg de tot el curs i durant la celebració. L'alumne portarà a terme dues sessions de treball específic: la primera d'elles s'ha de basar en temes o qüestions triades d'entre la primera part del curs, és a dir, la part històrica (aparició i desenvolupament de la "raó d'Estat").

La segona sessió ha d'abordar aspectes contemporanis de la mateixa analitzats en base a un context democràtic, d'aquesta forma pot abordar diversos problemes bé sobre la justificació (ètica, política i jurídica), bé sobre la presentació i solució de casos concrets. Aquestes sessions de treball es duen a terme en forma d'intervenció oral, que es presenta posteriorment comobreve treball d'investigació la forma i metodologia s'explica en la sessió informativa inicial del curs ia mesura que el mateix progrés del curs requereix aclariments metodològiques específiques de la matèria tractada.

AVALUACIÓ

L'avaluació té un caràcter continu, flexible i personalitzat, de manera que cada alumne establirà un pla de treball singularitzat segons l'àrea del qual provingui, els interessos que manifesti en la investigació i les seves inquietuds professionals. Els criteris d'avaluació més comuns s'estableixen entorn de tres àrees:

- Assistència i participació significativa en classes i seminaris (20%);
- Capacitat d'anàlisi crítica i claredat en les exposicions (30%);
- Presentació de treballs finals de les respectives matèries, seguint els criteris científics internacionals (50%).

La realització fraudulenta de proves d'avaluació i el plagi en treballs d'avaluació seran considerats conforme al Reglament d'avaluació i qualificació de la UV (ACGUV 108/2017) i al Protocol d'actuació davant pràctiques

fraudulentes (ACGUV 123/2020).

L'ús de tecnologies (inclosa IA), que no siga prèvia i expressament autoritzat pel professorat, per a confeccionar materials d'avaluació, permetrà que aquest no siguen considerats com d'autoria pròpia i seran tractats segons la reglamentació vigent i el Codi de Convivència i Bones Pràctiques de la UV (ACGUV 300/2023, DOGV, núm. 9747/18. 12.2023).

BIBLIOGRAFIA

- ÁGILA, R. del, *La senda del mal. Política y razón de Estado*, Madrid: Taurus, 2000. - BOBBIO, N., *Razón de Estado y democracia*, en *Elogio de la templanza y otros escritos morales*, Madrid: Temas de Hoy, 1997, pp.139-154. - CANTARINO, E., *De la razón de Estado a la razón de estado del individuo. Tratados políticomorales de Baltasar Gracián*, Valencia: Servicio de Publicaciones de la UVEG, 1996. - CANTARINO, E., *El concepto de razón de Estado en los tratadistas de los siglos XVI y XVII (Botero, Rivadeneira y Settala)*, en *Res Publica. Revista de la historia y el presente de los conceptos políticos*, nº 2 (1998). - CLAVERO, B., *Razón de Estado, razón de individuo, razón de historia*, Madrid: Centro Estudios Constitucionales, 1991. - DÍEZ SÁNCHEZ, J. J., *Razones de estado y derecho: del control judicial de los secretos oficiales*, Valencia: Tirant lo Blanch, 1999. - FERNÁNDEZ GARCÍA, E., *Entre la razón de Estado y el Estado de Derecho: la racionalidad política*, Madrid: Dykinson, 1997. - FERNÁNDEZ-SANTAMARÍA, J.A., *Razón de Estado y política en el pensamiento español del Barroco (1595-1640)*, Madrid: Centro de Estudios Constitucionales, 1986. - FERRER, M. (et al.), *Derechos, libertades y razón de Estado*, Pamplona: Lete, 2005. - LAZZERI, Ch., y REYNIÉ, D., *La raison d'Etat: politique et rationalité*, Paris: Presses Universitaires de France, 1992. - LAZZERI, Ch., y REYNIÉ, D., *Le pouvoir de la raison d'Etat*, Paris: Presses Universitaires de France, 1992.
- NAVARRO BONILLA, D., *Los archivos del espionaje: información, razón de Estado y organismos de inteligencia en la Monarquía Hispánica*, Salamanca: Caja Duero, 2004. - OLLERO, A., *Responsabilidades políticas y razón de Estado*, Madrid: Fundación para el Análisis y los Estudios Sociales, 1996. - PEÑA ECHEVERRÍA, Fco. J., y CASTILLO VEGAS, J. L., *La razón de Estado en España: siglos XVI-XVII (Antología de textos)*, Madrid: Tecnos, 1998. - RUS RUFINO, S. (et al.), *La razón de Estado en la España Moderna*, Valencia: Sociedad Económica de amigos del país, 2000. - SANZ CAMAÑES, P., *Razón de Estado y relaciones de poder durante la Guerra de los Treinta Años*, Cuenca: Servicio de Publicaciones de la UCLM, 2002. - SFEZ, G., *Les doctrines de la raison d'Etat*, Paris: Armand Colin, 2000. - VÁZQUEZ DE PRADA, V., *Felipe II y Francia: política, religión y razón de Estado*, Pamplona: EUNSA, 2004. - ZARKA, Y. Ch. (dir.), *Raison et déraison d'Etat*, Paris: Presses Universitaires de France, 1994.